

SZERKESZTŐSÉG ÉS
KIADÓHIVATAL:
BELVÁROS
Mercy-utca 6. szám
I. emelet.
TELEFON 608.
Nyomdai telefon 780

POLGÁRI UJSÁG

ELŐFIZETÉS:

Helyben és
- vidéken -
Egész évre . . . 12 K
Fél évre . . . 6 K
Negyedévre . . . 3 K
Egy hónapra . . . 1 K

Egyes szám ára 2 fillér.

Politikai napilap.

Megjelenik naponként délelőtt 10 órakor.

Politika és népszámlálás.

Ismét megszámlálják majd országunk lakosságát. A népszámlálás alkalmából sok olyan adat birtokába jutunk, melyek segítségével rájövünk olyan ténybeli dolgokra, melyek következményeiben s eredményében esetleg a magyar faj szupremációjára károsak s épen ezért alkalmasak az ezek ellen való védekezés módjainak megállapítására.

Igy elsősorban meg fogjuk tudni, hogy tulajdonképpen hány millió magyar ajku, magyar anyanyelvű, magyar születésű ember lakja a négy folyó és hármass heggy hazáját és hogy a kultúra, az irni-olvasás minő fokban van elterjedve a magyarok, minő fokban a nemzetiségek között.

Mert nemcsak a számbeli többség az, amely a magyar faj szupremáciáját ez országban biztosítja, nemcsak a történeti mult s a hagyományok alapján levő jog biztosítja az államhatalmat a magyar fajnak, hanem igenis ami manapság a legfontosabb: a kulturális előhaladás, melyben épen úgy vezet, sőt nagyobb arányban, mint aminő arányban számbeli fensőbbiségre a népszámlálási adatokból majd ki fog derülni.

A népszámlálás ép azért megalapozza majd azoknak a nemzetiségi törekvések jogosultságát, melyekkel a külföldi lapok hasábjait tömik tele a lelketlen és hazafiatal nemzetiségi izgatók. Be fog bizonyosodni, hogy egyetlen nemzetiség még csak megközelítőleg sem éri el azt a rettenetes nagy arányszá-

mot, mely az ország lakosságának magyar ajku népességét képezi. Be fog bizonyosodni, hogy a magyar faj oly számbeli erősségekben képviseli a hatalmat, hogy ezen gyöngíteni, azt megingatni nevetséges fáradozás lenne.

Mondjuk, hogy azok az argumentumok, hogy a magyarok ezer esztendőn keresztül megőrizték ennek az országnak függetlenségét, — hogy török, tatár uralom nem tudta faji jellegzetességétől megfosztani, anyanyelvéhez való ragaszkodásától eltántorítani, — hogy hiába volt minden erőlködése a habsburgi uralkodóknak az ország elnémitására, hiába próbálkoztak vassal, fegyverrel, erőszakkal ilyen célokat szolgálni, — mondjuk, mindezen argumentumok ma már elavultak.

Mondjuk, hogy a modern nemzetek a számbeli és a kulturabeli erősségre alapítják valamely ország hatalmát s uralomra való termettségét. S ezt a számbeli és kulturabeli erősséget, a magyar ajku lakosságnak nagy többségét s vezető szerepét fogja a legközelebbi népszámlálás konstatálni.

Tudjuk, hogy ez a népszámlálás arra is fog szolgálni, hogy a kormány által tervbevett kores-választójog statisztikáját képezze. Ennek a választásnak az adatait készíti a mostani kormány meghamisított világitásba beállítani avégből, hogy érveket merítsen egy olyan választójogi javaslatához, — mely kinullázza a demokráciát, hogy fentartsa az uralkodó tízezrek további uralmát.

A tabornok titka.

Bámulva néztem körül, vajjon honnan jöhet ez a csodálatos hang, de nem vettem észre semmi különösöt.

— Rendben van, doktor ur — szölt a tabornok, kísérletes mosolyal. — Ez csak az én magán gondom. Talán jobb lesz, ha lemegy az ebédre és ott írja meg a rendeléseit.

Láttam, hogy szabadulni akar tőlem, így hát kénytelen voltam távozni. Bár szívesen maradtam volna még, hogy megtudhassam a rejtélyes hang eredetét. Azzal a szilárd elhatározással hagytam el a házat, hogy az érdekes betegemet legközelebb megint fölkeresem és majd kipróbálom horgászni belőle egyes részleteket úgy a korábbi, mint a mostani életére vonatkozólag. Sajnos, a sors úgy akarta, hogy családjam! Még aznap este levelet kaptam a tabornoktól, melyben megküldvén az egyszeri látog-

gatásom díját, egyuttal közölte, hogy miután kezelesem folytán már tökéletesen jól érzem magam, további fáradozásomra nincs szüksége. Ez volt az egyetlen és utolsó érintkezésem a cloomberi bérlelve.

Szomszédok és mások, kik érdeklődtek a dolog iránt, több ízben kérdezték tőlem, vajjon a tabornokot elmebetegnek tartottam-e? Határozott nemmel kellett felelnem, mert a beszélde után hálva, egy mélyen gondolkodó, sokat olvasott ember benyomását tettem reám.

Mindazonáltal az egyszeri orvosi vizsgálat alatt is meggyőződtem arról, hogy a reflex mozgásai gyengék, arcus senilis-se erősen markáns, arteriái atherosztatikusok, egyszóval, hogy a szervezete ki nem elégítő és hogy valami hirtelen krízis nála könnyen vezetessé válhat.

X.

Történetem ezen mellékes eseményeit

Ajánljak Temesvár és vidéke n. é. hölgyközönségének a nagy választékban beérkezett újdonságokat:

Csipkekelmékben, valamint mindennemű ruhadisz és női- és férfiszabókellekekben.

Távirat. Telefon. Express.

Augusztusi választások.

Marosvásárhelyen, ahol Székely Ferenc miniszter fiát, Székely Aladár ügyészt léptetik föl, akinek Fenyvesi Soma Kossuth-párti az ellenjelöltje;

Miskolc déli kerületében, mert Szerényi Béla gróf miniszter Besztercebányát tartja meg, hogy Wekerlét be ne csempészessék Apponyiék; Miskolcon Görgey László üzletvezető a kormány jelöltje, aki ellen Kubik Béla volt borsodi főispán, Kossuth-párti és Leitner Adolf demokrata lép föl;

Versecen, amelyről Láng Lajos lemond, de leküldi a fiát, Lang Mihály dr. ügyvédet, akinek ellenjelöltje a pangermán Heegn Reinhold lesz;

Iglón, ahol Hieronymi legbuzgóbb kortese, Münnich Kálmán bányatanácsos lép föl, aki ma már meg is jelent a Házban és konferált a főmamelukokkal, míg az egyesült ellenzék jelöltje újra Máriássy Tibor báró függetlenségi lesz;

Ugrán, ahol már jelölték is Tisza fanatikus hívét, Bölöng Józsefet;

Szabadsbárádon, amely Zichy János lemondásával a családban marad, mert Zichy Aladár gróf, a néppárt hajléktalan elnöke, lép föl ut titkos kormánypárti támogatással;

Liptószentmiklóson, ahol Zsilinszky Mihályt választották meg, aki után Karátson Lajos, az új honvédelmi államtitkár lép föl; a tétok újra Bella Mátyást jelölik;

Körmöcbányán, ahol Lukács László miniszter lemondása után Kozma Andr író jelöli a kormányt és

Pécsen, amely nem tudta megtartani magának az egyetem reményességével jövő Zichy Jánost, aki Egert választotta a három mandátum közül s most a pécsiek Nyáray-Szabó Lajos közoktatási államtitkárt, vagy Zsolnay Miklós gyárost akarják megnyerni.

közreadván, megint áttérek a személyes élményeim elmondására. Ott hagytam el, — ha ugyan emlékeznek rá — midőn a magát Rufus Smith kápiárnak nevező, gyanus külsejű idegen megjelent. Ez, október elején volt, vagyis Dr. Easterling cloomberi látogatását megelőzőleg három héttel. Ezen idő alatt nagyon szomeru voltam, mert a tabornokkal való találkozásom óta sem Gabrielát, sem a fivérét nem láttam. Nagyon jól tudtam, hogy csak a kényszernek engedelmessé váltak, de a hugomat, meg engem is főleg az bántott, hogy lényegileg mi voltunk az okozói ennek. Aggodalmunk némileg csökkent, mikor kézhez vettük Mordaunt levelet, melyet egy rogyos csirkefogó, az egyik halász fia, hozott el hozzánk. A levelet, amint azt a fickó állította, a faszor kapujánál egy öregebb nőszemély, alighanem a szakácsnő adta át neki. Tartalma a következő volt:

„Kedves barátaim! Bizonyára meg van-

Stachler

áruháza

Temesvár-Józsefváros, Küttl-tér 3.

Telefonszám: 750.

Schojbert

áruháza

Temesvár-Gyárvaros, Fő-utca.

Telefonszám: 652.

A Házelnök vacsorája.

Berzeviczy Albert, a Ház elnöke tegnap este vacsorát adott, melyen megjelentek a képviselőház alelnökei, a jegyzők, a pártok két-két tagja. A Kossuth-pártot Kossuth és Apponyi képviselték.

A nagy kölesön.

Budapestről jelentik: A Ház pénzügyi bizottsága tegnap délutáni ülésén tárgyalta az 560 millió kölesönt. Wickenburg Márk gróf előadása után egy általánosságban, mint részleteiben elfogadták a javaslatot.

A Kossuth-párt értekezlete.

A Kossuth-párt tegnap este 6 órakor értekezletet tartott Kossuth elnöklete alatt. Az indemnitásról szóló javaslatot Mezőssy ismertette. A párt a javaslatot nem fogadta el, mert veszélyesnek tartja az ily hosszú időre szóló indemnitást. Nem fogadta el ugyan csak az újoncjavaslatot se. Elfogadta az állami beruházások, a pénzügyi készlet, a népszámlálásról szóló javaslatokat.

Tifusz Budapesten.

Éjjel jelentik Budapestről: Eddig 135 tifuszbetegedés történt. A tifusz oka a romlott gyümölcs, hamisított tej, uborka stb. Nem felel meg a valóságnak az a hír, hogy a víz okozta volna a fertőzést.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

A fölrati vitának nem volt érdekesebb mozzanata. Tegnap Huszár Károly, Rudnay Alajos, Abraham Dezső és Lovászy Márton beszéltek.

Berzeviczy Albert elnök tíz órakor megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter az országos iskolai alapról terjeszt jelentést a Ház elé. Rosenberg Gyula és Papp Géza a közgazdasági bizottság jelentéseit terjesztik elő a Romániával kötött kereskedelmi szerződés megkötéséről, a legeltetési forgalom megszüntetéséről és a 1910. évi népszámlálás eredményeiről.

A Ház ezután folytatta a fölrati vitát. Huszár Károly a koalíció bukását nem pártok, hanem az egész nemzet bukásának minősíti. A maga részéről az egyenlőség és titkosság mellett hívja a kötelező szavazásnak. Szükségesnek tartja a kétéves katonai szolgálat behozatalát.

Rudnay Alajos felsorolja azokat a viszályokat, melyeket a néppárt a tömegvállalás érzésének megtévesztésével elkövetett. Védeembe veszi a liberálisizmust, mint a haladás hajlékát, s a szabadelvű pártot mint a gyümölcsöző munka pártját. A választói reformot és a közigazgatás reformját egymástól elválaszthatatlannak tartja. A

nak rémülve, hogy mindeddig hírt se hallottak rólnak? Ilyen erkölcsi, mint fizikai okokból vagyunk kénytelenek a házból maradni. Szegény atyánk, ki napról napra idegesebb, arra kért minket, hogy igérjük meg neki azt, hogy október 5-ike előtt ne menjünk ki a házból. Mi, csak megnyugtassuk megígértük neki. Ennek ellenében viszont ő kihatásta helyezte, hogy október 5-ike után, tehát nem is egészen egy hét múlva, mi is szabadon járhatunk-kelhetünk, ahogy nekünk tetszik. Gábiella azt állítja, hogy ő már közelbe öccsével, hogy a jézusi nap után atyánk állapota rendszeren sokkal jobb szokott lenni. Ebben az évben, úgy látszik, több oka van félni attól, hogy valami szerencsétlenség fogja érni a családunkat, mert még sohasem tett oly óvintézkedéseket, mint az idén. Megtört természet, remegő kezeit látva, senki sem gondolná, hogy ugyanaz az ember még csak nem is olyan régen gyalog ment a terai dsungelék közé tigrisvadászatra és kinevette azokat a félnébb sportolókat, kik csak elefánt hátán merészkedtek erre. Tudják jól, hogy atyám Delhi utcáin a Viktoria-éremkeresztet érdemelte

közigazgatás nem javítható meg másképpen, mint az autoacma csonkításával. (Helyeslés jobbról, zajos ellenmondás a baloldalon.)

Az elnök az ülést tíz percre fölfüggeszti.

Szünet után Abraham Dezső szerint a munkapárt azzal kezdi a nemzeti munkát, hogy megdrágítja az életviszonyokat s éppen a szegény néposztályok számára szinte tűrhetelenné teszi az állapotosat. A só árának fölemelése, a gyújtómonopólium mind ezt bizonyítja. A kivándorlás ezért olyan méreteket, mint soha ezelőtt. A nemzetiségi kérdést nem lehet úgy megoldani, ahogy Tisza István akarja, úgy csak elmérgesíteni lehet.

Lovászy Márton úgy látja, hogy a nemzeti munkapárt be akarja tetőzni ezt a munkát, melyet a volt szabadelvű párt az alkotmányos élet biztosítékainak lerombolásával folytatott. Nem lát más módot ennek a helyzetnek megváltoztatására, mint az általános, egyenlő választójogot és a titkos szavazatot. A nemzeti szupremáciát nem félti a legdradikálisabb reformtól sem.

Héderváry Károly gróf betérjesztette a Horvátországgal való múlt évi pénzügyi elszámolásról s a múlt év utolsó és ez év első negyedében költségvetés nélkül eszközölt kiadásokról szóló jelentést.

Az elnök az ülést két órakor berekesztette.

Paprika Mária gyermeke.

Szabaddán most nem beszélnek másról, mint a majsai törzslányról, aki a szabaddai kórházban tegnapelőtt egészséges gyermeknek adott életet. Az anya, Paprika Mária tizenkilenc éves és kere se lába nincsen, hanem olyan törzs, amilyen nyomorékokat városunk utcáin szokunk látni. A hóna alá erősített manókkal gurítja magát tovább.

Anyja Majsáról ölében hozta be a betegét és valami belső baj ellen skarta orvosoltatni. Az orvosok megvizsgálták és megállapították, hogy a nyomorék anyai örömkönek néz elébe és a szülés már néhány nap múlva bekövetkezik. Santha György dr. főorvos sebészeti osztályán helyezték el. Kikérdezték, hogy gyermekének ki az apja. és Paprika Mária elmondta, hogy szomszédjuk legényfia, mikor senki se volt otthon, gyakran átjött hozzá és ő sehogysem védekezhetett, mert nincsen je kaja, se lába.

Az orvosok véleménye az volt, hogy a csonkatörzsu és fejletlen mendencéü nyomorék gyermekét nem szülheti meg, de operatív uton mégis megkísérelték és Paprika Mária egy gyönyörű, egészséges fiugyermeknek adott életet. A történet vége a rendes: Anya és gyermeke, a furesa körülményekhez képest, jól érzik magukat.

ki és most itt, a világ legnyugalmasabb helyén, minden legkisebb zajra is megijed és összeressen. Milyen sajnálatos ez, ugye? West? Emlékezzek csak vissza arra, amit mond az, hogy nem valami képzelt veszélyről van szó, hanem ellenkezőleg, egy nagyon is létezőről, melyet sem elhárítani, sem szavakban kifejezni nem lehet. Ha nem lesz semmi baj, 6 an Branksomeban leszünk. A egészintébb szeretettel maradok mindkettőjük igaz barátja

Megnyugvásunkra szolgált ugyan az a tudat, hogy barátainkat csak erkölcsi kényeszer tart tőlünk távol, de viszont a fenyegető veszélyvel szembeni teljes tehetetlenségünk, majdnem az érületbe kergetett. Napjában tán ötvenszer is kérdeztük egymástól, vajjon honnan várható ez a veszedelem? De minél többet gondolkodtunk ezen annál kevésbé találtunk rá elfogadható magyarázatot. Meghánytuk, vetettük a saját élményeinket, a cloombertiek minden elejét szavát, amiről csak sejtettük is, hogy akár közvetve, akár közvetlenül összefüggésben van a kérdéses tárgyjal.

(Folytatjuk)

Nem lesz kizárás!

A Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Szövetsége — amint megirtuz — elhatározta a munkások kizárását. Huszonötözer munkás kezéből akarta kivenni ezzel a szerszámot a szövetség, hogy a kenyeret is elvehesse százezernyi embernek a munkásuszorán hízalt profit növelése kedréért. De bárhogyan is szerették volna a profitos nagyurak a munkások türelmet elfogyasztani, őket a harcba beleloválni, vállalkozásuk nem sikerült s eső előtt áll a nagy kizárás.

A szövetség ravasz furfanggal akart belekötöni a munkásokba. Kifézték a haditervet, hogy két gyárban bárcát tesznek a munkások elé, ak két megfenyegetnek azja, hogy elbocsájtják őket, ha ala nem írják. Az volt a barca szövege, hogy aki aláírja, kötelezi magát a szakszervezetből való kilepésre.

Ezt a nyilatkozatot köldték meg a Magyar Acélárugyár és az Erzsébetfalva Szerszám- és Szerelőgyár munkásainak. Arra számítottak, hogy senki sem írja alá a bárcákat s ezzel az ürüggyel megokolhatják a kizárást. Tervük nem sikerült. A munkások taktikából valamennyien aláírták a bárcát.

Sőt ennél tovább is mentek a munkások. Tegnap gyűlést tartottak a lakatosok és elhatározták, hogy holnap mind megjelennek azokban a műhelyekben, ahol most a munka szünetel. Ezek után nagy bajban van a szövetség, mely kezdi belátni, hogy nagy fába vágta a fejszéjét, amikor nem gondolt egy óriási méretű pórharc beláthatatlan következményeivel. Szeretnének most már mindent visszacsinalni, csak azt nem tudják: hogyan.

NAPIHIREK.

Temesvár, július 16.

Fenségek az aratók közt.

A fenség, a fenséges asszony és a kis hercegeknek elhatározták, hogy megnéznék egy népmulatságot és elmennek az aratók közé.

A fenség: Nagyon szép, nagyon szépen kaszálnak.

Az aratógazda: Igen, csépelünk fenséges uram.

A fenség: Csépelnek, csépelnek. Mindjárt gondoltam. Mi az, hogy csépelni?

A gépész: Azonnal szakszerűen megmagyarázom fenségednek.

A fenség: Igen, igen, majd legközelebb. Es nincs öccsnek melegük itten.

Az aratógazda: Hát bizony fenséges uram, a fene enné meo, meleg az csak vóna. C ak ugy szakad rólnok a víz. (Az ingujjával végigtörli a homlokát.)

A fenséges asszony (szüva a fenséghez): Nincs zsebkezdője, majd küldünk neki egy esomót (az aratógazdához): Milyen monogrammot hasznal kedves barátom?

Az aratógazda: Nem használok én a meleg ellen semmit. Egy kis borocskát beveszek néha, de az is csak egy kicsit hűsít.

A kis herceg (most végezte kitűnő eredménynyel a gimnázium negyedik osztályát és nagyrésztben magyarul beszél): Hol van kérem az ökörsütés? A történelemből tanultam, hogy a magyaroknál ilyen alkalommal ökröt sutnek.

A kisebb herceg (szüva a nagyobbikhoz): Az ökr a magyar nyelvtanban van.

A kis herceg: Tévedsz, a történelemben. Kinizsi Lajos is két ökröt fogott a fogai közé, amikor táncolt.

A nevelő: Nagyon jól van fenséges uram. Kitűnően kegyeskedik emlékezni. Kinizsi Muzsós két terököt kapott a hóna alá a kenyérmezei útközet után.

A fenséges ur: A leányok itt harisnya nélkül járnak?

A fenséges asszony: Ne blamáld magadat, Kneipp kurát tartanak.

A fenséges ur: Es miért nem tartanak

Mindenemü óra-javításokat, gyorsan, olcsón és jótállás mellett eszközöl
órás és ékszerész
Temesvár-Józsefváros

Rosenthal Nathán

Raktáron tart mindennemü fali és zsebrákát és azokat feltűnő olcsó árban árúsítja.

napernyőt a hőség ellen? Mind megbar-
nultak.

A fenséges asszony: Igen, igen, majd
küldök egy esomé napernyőt és szalma-
kalapot.

Az aratógazda: Nem kell ezeknek, fen-
séges asszony, mint dologkerülő frájlja lesz
belőlük. Így is sokat cicáznak a legé-
nyekkel.

A fenséges asszony (az urához): Was ist
das: cicáznak?

A fenséges ur: Cica az macska. Cicázi
az macskázni. A leányok macskáznak. Ezt
én se értem. Ugyebár, nevelő ur, ön sem
érti?

A nevelő: Igenis, ahogy parancsolja
fenséges uram.

A fenséges ur: No most már mindent
látunk. Mehetünk. (Az aratógazda mellére
egy becsü trendet tűz.) Nagyon szép volt
minden, csak repüljenek tovább.

Az aratógazda: Csépelünk.

A fenséges ur: Csépelünk, csépelünk,
ezt nem értem. Azért nagyon szép volt
minden. Nagyon meg voltam elégedve.

(A fenséges ur családjával automobilra száll
és hazahajtat.)

— **Tüdővészeseikért** — a tüdővésze-
sek! A temesvári könyvnyomdások holnap,
vasárnap a Polgári lövőde összes helyisé-
geiben az országos nyomdász-szabatotium
javára *János ünnepélyt* rendeznek. Az ünne-
pély délután 2 órakor díjkézzéssel veszi
kezdét. Délután fél 4 órakor sétahangver-
seny lesz, amelynél a zenét a 61. gyalog-
ezred zenekara szolgáltatja. Este 8 órakor a
Typographia dalegyet és a Gutenberg Mű-
kedvelő Társaság közreműködésével ének-
és kabarételőadás; 9 órakor pedig katoná-
zene mellett tánc. Belépődíj személyenként
60 fillér. Felülfizetések köszönettel fogad-
nak és hirtalpig nyugtáztatnak. Az ünne-
pély kedvezőtlen időben is megtartatik.
Reméljük, hogy derék nyomdászaink eme
ünnepélye, amelyet szenvedő szaktársaik
javára rendeznek — feltéve, hogy az időjárás
kedve — fényesen fog sikerülni.

— **A kalotaszegi háziipar kiállítás**
már csak két napig látható a városház ta-
nástermében. Bazarul vasárnap este. Uj-
abban a következők rendeltek: Benel Arthur
főhadnagy, Huszár Odon dr., Tanzer Ernő
dr., Ferenc Matyas, Trebitsch Sándor, Buko-
vez Lajosné, kiknek ezúttal köszönet mon-
dánk. A kiállítás nyitva d. e. 9—1. és d. u.
3—7-ig. Belépődíj nincs!

— **A temesvári Nótisziviselők Egye-
sülete** ez uton értesíti tagjait, hogy vasár-
napon folyó hó 17-én d. e. 11 órakor az
egyesületi helyiségben egy értekezletet tart,
melynek tárgyát egy Buziásfürdőbe terve-
zett tartsas-kirándulás képezi. Kíváncsok
volna, ha a tagok minél szamosabban meg-
jelenének.

— **Meggyilkoltak egy levélhordót.**
Kegyetlen büntetést foglalkoztatta a hatóságok.
Szilágyi András nyirbátori levélhordót
meggyilkolta és kifosztva találták, s eddig
még nyoma sincs a tettesnek. A holttest a
vasúti síneken feküdt, s a reggeli vonat gé-
pésze vette észre, mire a vonatot megállí-
totta s jelentést tett a hatóságnak. Nyil-
vanvaló, hogy a levélhordót, miután végeztek
véle, azért tették a sínekre, hogy a vonat
összerongosolja s ezzel az öngyilkosság lát-
szatát keltsék.

— **Vért kivan az auto.** Makóról je-
lentik: Ma reggel a Maros folyó hídján
Hufbauer kiszombori gyógyszerész automo-
bija szembe jött *Varga* Ferenc makói lakos
butorokkal megakadt szekérével. A lovak
megijedtek az automobilról és a kocsi neki
vitték az automobilnak. A szekér teljesen
összezúródott, maga alá temette *Vargát* és
annak a kocsi utó unokáját. Súlyos séru-
lésekkel húzták ki őket a szekér alól. A
vizsgálatot megindították.

Művészileg készült fogak, szájpad-
lások aranyból és kancsukból, arany
koronák és hidak (gummi nélküli)
Mehr Armin fogtechnikusnál Józsefváros, Hu-
nyadi-ut 15. szám (Küttl-tér).

— **A természetes gyógymód** Drez-
déből táviratozzák: Letartóztatták *Kempf*
Walter orvos feleségét. A doktor a „termé-
szetes gyógymódot” művelte és sok beteget
vált a legelőkelőbb közből. Felesége volt
az asszisztense. A rendőrség régóta figyelte
és most végre lecsapott rá. Bebizonyult,
hogy *fiatal mágnásjűk és leányok találkoztak*
nála a szerelőkkel. *Kempf* megszökött, a fe-
leségét letartóztatták.

— **A Modern Nyári Színház** igaz-
gatója megtartja az előzetes hirdetésein tett
ígéretét és díszretreméltó buzgósággal mu-
tatja be egyik új darabot a másik után,
jobb-nál-jobb attrakciókat látunk naponta a
színpadon és igazán nem tudjuk, hogy az
ujjonnan bejelentett júliusi műsorból kit
emléstünk meg először? Ot napra szerző-
döttve lett az országban ezidőszert egvedül
álló *Rohusdorf* női négyes, látni fogjuk *Amont*
a német humoristák Ujháziját, a *Cherber*
Comp eredeti arnyképművészesoportot vala-
mint a még mai hirdetésünkben megemlí-
tett jobb-nál-jobb attrakciókat. Igazán nem
esdájuk a teit házakat. A mai előadáson
kerül színe *Hajos* Károly a Modern Szín-
ház kitűnő karmesterének operettje „Az
alvajáró”, melynek szövegét *Lévai-Farkas*
Pál színházi titkár írta.

— **Janek Géza szabadlapon.** *Hirsch*
Adolf garagetulajdonos tragikus halála miatt
gondatlanságból okozott emberölés vétsége
címén letartóztatott *Janek Géza* védője teg-
nap délelőn hater korona biztosítékot aján-
lott fel a pestvidéki tanácsának *Janek* sza-
badlábrahelyezésére. A kir. ügyészség hozzá-
járult a 6000 korona óvadék ellenében *Janek*
szabadlábrahelyezéséhez s ezt a vád-
tanács délután tartott ülésében el is rendelte.
Janek Géza nyomban kiszabadult, midőn
védője a hater korona óvadékot depo-
nálta.

— **Bestiális apa.** Hajduböszörményből
jelentik: *Szolnoki* Imre itteni lakos, felesége
távolítéban, erőszakos merényletet követett
el négy éves mostohalányán. A törvény-
széki vizsgálat megállapította, hogy a kis
leány súlyos sérüléseket szenvedett. *Szol-
nokit* letartóztatták.

— **Halálozások.** *Palikutyin* Józsefné 28
éves józsefvárosi lakosnő tegnap este hosz-
szas szenvedés után meghalt. Temetése hol-
nap d. u. 4 órakor lesz a Behm-utca 36. sz.
gyászházból.

Ruzsinka Károly 45 éves Rátsor-utca
20 szám alatti lakos tegnap éjjel meghalt.
Holnap délután lesz a temetése.

Thomas János 47 éves józsefvárosi lakos
hoszszas szenvedés után tegnap reggel
elhunyt. Holnap d. u. lesz a temetése.

— **Az Apollo- és Mozgóképszínházak**
műsorából kiemelendő: Pompeji véznappal
hatásos dráma a római életből. *Cola di*
Rinzi remek történelmi dráma. *Tenger-
moraj* gyönyörű természeti felvétel. *Disz-
szente* a Vermezőn ő Feisége jelenlétében.
Rendőrjanc és *Szent Péter* esernyője hu-
moros.

— **Letartóztatott kerítőnő.** Nyiregy-
házáról táviratozzák: Az itteni csendőrség
letartóztatta *Gulyás* Zsuzsánna kerítőnőt
éppen abban a percben, amikor tíz fiatal
leányt akar vasútra ültetni és a külföldre
importálni. Megállapították, hogy évek óta
űzi a kerítést és különösen Angliába szállít
leányokat.

— **Az ördög keze.** Németországban
bajban vannak a milliomosok. *Hamburgban*
Freitag D. Agoston dugzagad magánzó ka-
pott fenyegető leveleket, amelyben nagy
összeget kértek tőle, azzal a fenyegetéssel,
hogy különben erőszakos halállal fog ki-
múlni. A levélben *Az ördög keze* volt aláírva.
Még több gazdag embert rémítettek ilyen
tartalmu irással. *Berlinben* *Kranatz* földbir-
tokost akarték hasonló módon megzsarolni.
Azzal fenyegeték, hogy ha nem küld pénzt,
felrobbantják a kastélyát. A rendőrség szé-
leskörű nyomozást indított.

— **A Modern Színház repertoírjából:**
A Sárga ház 1:80 K, *Pista* a gimnázista
1:80 K. Kapható a *Polatsék*-féle könyvkeres-
kedésben, Belváros.

— **Kinet meghalt.** Közöltük, hogy
Kinet Dániel aviatikus, *Kinet* Miklós, a
budapesti „légi fiakkeres” fivére a belgiumi
Gentben lezuhant. *Kinet* — amint most
táviratozzák — tegnap sérülései követke-
ztében meghalt.

— **A disznóhajcsár és a társa.** Teg-
nap este több temesvári kocsmában és éjjeli
mulatóhelyeken feltűnést keltett két fiatal-
ember, akik csak úgy dobálták a pénzt,
öntötték az italt és húzták a cigánynyal.
A rendőrségnek is szemet szurt a két ifju
mulatozása s igazolásra szólította fel őket.
A két dzsentimen nem tudta magát kellően igá-
zolni s ide-oda kapkodva előadták, hogy a lu-
gosi vásárról érkeztek Temesvárra. Az egyik
Bodó Imrének mondta magát s foglalkozá-
sára nézve hajcsár, a másik ur *Simon* Gyula
s vásári alkusz és közvetítő. A re dörög a
két idegent letartóztatta, mert gyanus egyé-
neknek látszanak. Birtokukban 250 korona
készpénz, aranyóra és lánc és több gyűrűt
találtak. A nyomozás megindult.

— **Bankesalás.** Szabadkáról jelentik:
A szabadkai takarékpénztári zálogház rész-
vénytársaság üzlethelyiségében megjelent
ma egy budapesti fiatalember, aki egy
Frank Sándor nevére kiállított 8000 koro-
nás betéti könyvből 2000 koronát akart fel-
venni. *Frank* közismert szabadkai keres-
kedő, aki csak szerdán helyezett el nagyobb
összeget egy másik könyvben. A hivatal-
nokknak feltűnt ez a dolog és rendőrt hív-
tak. Kiderült, hogy az idegen *Kovács* Lajos,
a budapesti Helvéia-kávéház főpincére, aki-
nek két szabadkai fiatalember hagyta a
könyvet 2000 koronás tartozás fejében az-
zal, hogy csak július 15-étől vehet fel a
könyvre pénzt. A nyomozás kiderítette, hogy
a főpincért becsapták és a könyv hamis.
Eztére kézrekerültek a tettesek: *Kis Zentai*
László, a bank egyik hivatalnok és *Schár*
Elek, a szabadkai fogház igazgatójának fia.
Kiderült, hogy több hamis könyvet helyez-
tek el Budapesten.

— **Onallósítások.** A napokban a kö-
vetkező önálló iparosok jegyeztettek be az
iparajstromba: *Kovács* János és *Maurer*
György kőművesek Gyárváros, *Sztojka* Dóme
cipész Erzsébetváros, *Dózsa*-utca 19, *Pomo-
rischitz* Márton pék Józsefváros, *Csillag*-
utca 48 és *Stern* Regina női kalapdivat-
terem Belváros, *Széchenyi* utca 4.

* **Izléses és szakszerű összeállítást**
egész lakásról, fa-, párnázott- és kárpitos-
butorok minden neméből, székek, függöny-
tartók és tükrökből legjobban talál *Krausz*
Armin butorkereskedőnél Temesvár, Belvá-
ros, *Zápolya*-utca 6. 7

— **A Wendt-kávéházban** ma és min-
den este egy 10 tagú tiroli ének- és zene-
művészársulat hangversenyzik.

* **Legújabb kalaptük és brochettek**
Baruch Üvegudvar Temesvár.

— **Ha jó és olcsó butort akar vásá-
rolni,** menjen *Fellegi*hez Józsefváros, *Török*-
utca 1. Telefon 1019.

— **Igyék csak buziási Phönix vizet.** Első-
rendű legolcsóbb ivóvíz, mely felülmúl minden más
asvanyvizet. Megrendeléseket átvész a helybeli jó-
zsefvárosi raktár, *Vaspályasor* 4. — Telefon 862.

Felélős szerkesztő: *Hiru* László.

Horgony nagykávéház

Temesvár-Józsefváros, *Bonnaz*-utca 21. sz.

Ma és mindennap

RITTER TÓNI

hirneves cigányzenekara

hangversenyez.

Kitűnő fagyialt és jegeskávés. — Első-
rendű borok, hideg angol buff és Dréher-sör.
A n. é. közönség szives pártfogását
kérve, maradok kiváló tisztelettel

Gombás István kávé-
a jv. bérpalota v. vendéglősa.

Mindennemű órá-javítások, gyórsán, pontosan és jócskán
órás és ékszerész
Temesvár-Józsefváros
Rosenthal Nátán
Raktáron tart mindennemű fali és zsebórákat és azokat feltűnő olcsó árban árusítja.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszerű beiktatása 4 fillérbe kerül, vastagabb betűkkel 8 fillér, legkisebb hirdetés 40 fillér.

Levelezés.
Leleményes.
Kérdéseire a következőkben válaszolok: Diszkrét, csinos, bohém, igazán uriember vagyok, 24 éves, telve vágyódással a szép nem iránt. Nem az érzékenykedés, de az érzék a gyönyör embere. Barátom (minden anyagi érdek kizárva) megtanulja „Mi az igaz, édes, forró szerelem”. Ha ezek után is érdeklő személyem, úgy írjon „Megpróbálom” jellegre találka levele a kiadóhivatalba. 391

Lányok!
Egy csinos urifü, kitűnő tarsalgó, amateur fotográfus, hegedűművész, sportsmann, korecsolyaművész, Bosztonkirály, a csók művészet tanára, hajlandó órákat adni. 16-20 éves lányok vagy fiatal asszonykák leveleit „Állandó barátság” jellegre kerü a kiadóhivatalba. 392

Szeretném
ha szeretnének engem egy alig 16 éves kis oigánylány bakfis. Aki vállalkozik, írjon „Nem bánja meg” jellegre a kiadóhivatalba. 392

Uri
fü, ki nagyon szép színben látja a világot, ábrándozó természetű, rajong a szépért, gondolatait személyesen kicserélné bakfis leánykával. Leveleket „Rokontelkek” jellegre kerü a kiadóhivatalba. Minden levélre válaszol! 380

Bohém
fü elegáns, csinos megjelenésű, minden tekintetben kifogástalan uriember, olyan szép asszony barátságát keresi, aki lángelkű idealisan gondolkodó és nagyon szeretni tudó, hűséges barátira kíván szertenni. Titoktartásra becsületszó kötelez. Levelek a kiadóhivatalba „Bohém fü” jellegén küldendők. 389

Fiatal
csinos, tüzes fü, szép asszonyka barátságára vágyik. Minden anyagi érdek kizárva Kalandos nők válaszára nem reflexiók. Választ „Fehér fü” jellegre a kiadóba kérek. 388

Tart. hadnagy
uri fü, csinos urileány ismeretséget keres, akit kellemesen elszórakoztatna. Leveleket „Nem bánja meg” jellegre a kiadóba ker. 386

Nagyon
szeretném azt a szellemes urilánykát, akivel konoly viszonyszerelmre találhatna családostól szívem es beteg lelkem. Leveleket „Tudok szeretni” jellegre a kiadóba kérek. 387

Fiatal
ember, intelligens, csinos, egy 15-17 éves urileány ismeretséget keresi. Levelekkel „Megtanítom szeretni” jellegre a kiadóhivatalba kerem. 378

Különléle.
Vadászfelszerelés
kitűnő Péterlongó fegyver eladó. Cim a kiadóh. 331

Német
kisaasszony, ki jól zongorázik, uri helyre állást keres. Cim T. V. a kiadóhivatalba. 381

Levélbéllyegekből
is lehet az apróhirdetések árát mellékelni, ezen esetben azonban célszerű ajánlva küldeni a levelet, mert különben a hirdetés megjelenéséért a kiadóhivatal felelősséget nem vállalhat. A kiadóhivatal fenntartja magának a szövegváltoztatási jogot oly hirdetésekkel szemben, melyeknek megjelenését kizárja a hirdetés tartalma, értelmé. — Beérkezett ajánlatokat a kiadóhivatal bármely címre továbbít, ha a hirdető e célra megtehető postadíjat küld.

MODERN NYÁRI SZÍNHÁZ.
Ma, szombaton, július 16-án: Uj! július (II.) műsor. Uj! 5 napig! **Rohusdorf** 5 napig! quartett.
Ámon Ferenc a német humoristák mestere.
The Cherber Comp. Orig'hand Chade pantonime.
Miss Lily. **Ada Alstrup.** **Jisters Lili.**
Vera Lucie. **Az alvajáró** operett Hajos Károlytól.
Vasárnap, d. u. 4 órákor: Itjuszági és család előadás Gyermek-Kabarettel egybekötve.
Előadás után villamos közlekedés.

Megbízható jó megjelenésű szerény igényű
EGYÉN
hirdetésszerzőnek és más bizalmi ügyek vezetésére **kerestetik** Személyes jelentkezés „Polgári Ujság” szerkesztősége, Mercy-utca 6. sz., 1. em.

MINDENNYI KAPRÓ!

JOLJAR
NA VALÓDI
PALMA KAUCSUK
SAROK
VAN CIPŐJÉN

ROSEZULJAR
NA NEMÜGYELÁ
VÉDJEGYRE
TESSÉK KIPROBÁLNI!

Lapelárusítók
Jelentkez. havi fizetés mellett felvételtnek. Jelenkez. hetni Mercy utca 6. szám, 1. emelet a kiadóhivatalba.

Szép nagy
kétszobás lakás
külön bejárattal, kiadó. Erzsébetváros, Helvét-utca 15. sz. Első hónap 10 frt, azután 12 frt Megtekinthető este 8 óráig.

Mész és cement
valamint az összes építkezési anyagok, továbbá faszén (csomagokban is) kovacsészén, kőszén (csépléshez is) jutányos áron kapható **házhoz szállítva**
Waggon rakományal előnyarákkal szolgál
VIDERKER PÁL
Temesvár-Gyárvaros, Farkas-utca 3. sz. a. (Saját házában.)
— Megyei és városi telefon 840. —

Természetes Hazai Natron Lithions
VITA-FORRÁS
Biztos gyógyszer. Gyomor. hólyag, vesebajok ellen. Kitűnő borvíz.
Főraktér: **Galgon Gyula**, Temesvár.

Fix fizetés és magas jutalék mellett alkalmazunk **vidéki ügynököket** sorsjegyek részletfizetésre való eladásához. — Havonként elérhető jövedelem 300-600 korona.
Hecht Bankház Részvenytársaság
Budapest, Ferenciek tere 6. sz.

Városi és megyei telefon 674. Városi és megyei telefon 674.

Állást keres
mint felügyelő, raktárnok vagy pénzbeszedő, olyan egyér, ki 6000 korona ovadékkal rendelkezik. Esetleg vendéglőt elszámolásra átvesz. Leveleket 6000-jeligére a kiadóhivatalba ker.

6 drb fénykép
a legfinomabb kivitelben
csak 1 frt.
KALMÁR J. fényképész
Józsefváros, Kossuth-utca 27

Blum Lajos
mű- és díszletfestő
Temesvár-Józsefváros
Iroda: Hunyadi-utca 14. sz. Lakás: Bem-utca 30. sz.
Elvállal **cím, címer templom- és szobafestő** munkák művészies kivitelét, valamint **mázolómunkákat** jutányos árak mellett.

Automobil
motorkerékpár, kerékpár, gramofon új és használt.
Összes **alkatrészek** raktáron, legolcsóbb gyári árakon.
Ajánlom **Garagémat**, ahol **automotor-kerékpár, iró, varó, kötőgépek** egymint minden e szakmába vágó **javitások** szakszerűen, legolcsóbban jeltállás mellett javíttatnak. Saját zomancozó és nikkelezőtelep.
Benzin és olaj-állomás.
Frisch L. szakműszerész
Főüzlet: Temesvár-Belváros, Jeddó herceg és Lonovits-utca sarkán, — Telefon 674. —
Első Temesvár-Belvárosi Auto-Garagé

REIBER ISTVÁN **BETON-** BURKOLÁSI ÉS
R = TEMESVÁR. = B KÖVEZÉSI
TELEFON: 316. VÁLLALAT. — A MAGYAR
ASPHALT RT. KÉPVISELETE

Beton-, terrassó-, mukó-, kövező, aszfalt-, fal- és p-dícburkolási munkálatok. **CEMENT-CSŐ** Cement-, keramit-, Klinker és Fayence-lapok, cement-árak stb. Temesvár-Gyárvaros, Uri-utca 32.

A Polgári Ujság apróhirdetési levelezőlapjai 15 szög 50 fillérért 25 szög 80 fillérért 40 szög 1 koronáért minden lözsdében kaphatók.
Délmagyarországi könyvnyomda, Temesvár.